

नाम :
कक्षा : सप्तमीविषयम् : संस्कृतम्
तिथि :

१ गद्यांशम् पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

पर्वतयात्रा लोकेभ्यः अतीव आनन्ददायिनी भवति । ये जनाः पर्वतेषु वासम् न कुर्वन्ति तेभ्यः पर्वतयात्रा अत्यधिक रम्या रुचिकरा चास्ति । ते प्रतिवर्षम् अदृष्ट-पर्वतस्थानानि द्रष्टुम् कामयन्ते । ईदृशी यात्रा स्मरणीया यात्रा भवति । पर्वतेषु मार्गः प्रतिपदम् पादस्थलनोन्मुखः भवति । तत्र एकस्य अपि पलांशस्य असावधानी पादभङ्गम् जनयेत् । अतः तत्र अतिसावधान्या शनैः शनैः च गन्तव्यम् ।

प्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखत -

- (क) पर्वतयात्रा केभ्यः आनन्ददायिनी भवति ?
(ख) कुत्र शनैः शनैः गन्तव्यम् ?
(ग) जनाः प्रतिवर्षम् कीदृशानि स्थानानि द्रष्टुम् कामयन्त ?
(घ) पर्वतयात्रायाम् असावधान्या किम् भवति ?
(ङ) अतिसावधान्या कथम् गन्तव्यम् ?

निर्देशानुसारेण उत्तरत -

- (क) 'द्रष्टुम्' पदे कः प्रत्ययः ?
(ख) 'अतीव', 'रुचिकरा' विशेषणपदयोः विशेष्यौ लिखत ।
(ग) 'विस्मरणीया', 'सावधानी' पदयोः विपरीतार्थकौ लिखत ।

२ संस्कृत भाषा में अनुवाद कीजिए -

- (क) वह सीता के साथ वन में जाता है ।
(ख) तुम दोनों माता के लिए दूध लाते हो ।
(ग) यहाँ पक्षियों का घोंसला है ।
(घ) अनेक छात्र गाते हैं और नाचते हैं ।

३ उचित क्रमेण लिख्यताम् -

- (क) कदापि ताडयेत् न दुर्बलम् ।
(ख) सरोवरे कमलानि च उद्भवन्ति मण्डूकाः ।

४ रेखांकितानि पदानि शुद्धम् कुरुत -

- (क) छात्राः विजयी अभवत् ।
(ख) त्वम् स्वकार्यम् अकुरुतम् ।

५ वचनपरिवर्तनम् कुरुत -

- (क) वयम् गायामः नृत्यामः च । (एकवचने)

- ६ असंगतम् पदम् चिनुत -
फलम् पुष्पम्, कलमम्, कमलम्, शाकम् ।
भल्लूकः, गजः, अजः, काकः, अश्वः ।
- ७ शब्दरूपाणि लिखत -
मुनि, कवि - पंचमी विभक्ति, सप्तमी विभक्ति
भानु - सप्तमी विभक्ति, तृतीया विभक्ति
- ८ धातुरूपाणि लिखत -
(क) पा, उत्तम पुरुष, लृट् लकार
(ख) दा, मध्यम पुरुष, लृट् लकार
(ग) गम्, मध्यम पुरुष, लङ् लकार
(घ) हस, उत्तम पुरुष, लोट् लकार
- ९ 'दृश्' धातुम् विधिलिङ् लकारे त्रिषु पुरुषेषु लिखत ।
- १० संख्याशब्दान् संस्कृतभाषायाम् लिखत - ५०, ५३, ६४, ७६, ८५, ९९, ६६, ७०
- ११ संधि संधिविच्छेदम् वा कुरुत -
सर्वाधिकम्, सु+आगतम्, महा+ईशः, एतत्+एव, तदैव, अन्वेषणम्, प्रतीक्षालयः,
अद्यावकाशः, पुस्तकालये, इति+आदि, मुनि+ईशः, विद्या+आलयः, महा+औषधः
- १२ प्रकृति प्रत्यय विभागम् कुरुत -
विहाय, परिभ्रम्य, पीत्वा, पातुम्, पठितुम्, वदितुम्, लेखित्वा
- १३ लकार परिवर्तनम् कुरुत -
(क) वरुणः गृहकार्यम् करोति । (लङ् लकार)
(ख) त्वम् विद्यालयम् गच्छसि । (लोट् लकार)
(ग) आवाम् पाठम् पठावः । (लङ् लकार)
(घ) यूयम् भोजनम् अखादत । (लोट् लकार)
- १४ 'मम दिनचर्या' इति विषये एकम् अनुच्छेदम् लिखत ।
- १५ पद्यांशस्य अनुवादम् कुरुत -
यस्य नास्ति स्वयम् प्रज्ञा शास्त्रम् तस्य करोति किम् ।
लोचनाभ्याम् विहीनस्य दर्पणः किम् करिष्यति ॥
- १६ पद्यांशस्य अन्वयम् कुरुत -
प्रियवाक्यप्रदानेन सर्वे तुष्यन्ति जन्तवः ।
तस्मात् तदेव वक्तव्यम्, वचने का दरिद्रता ॥